

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., številka 42.
Četrtkov, številka „NAPREJ“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasi Kmeto-delavske zveze.

Stane letno 36.— Din, mesečno 3.— Din.

Rdeča dolina, naprej!

10. decembra si bodo delavci in kmetje v Mežiški dolini zavojevali s pomočjo volilnih kroglic svobodno gospodarsko življenje v svojih domačih parlamentih, t. j. v občinah. Kmetje in delavci bodo pa dosegli samo toliko, kolikor si bodo znali sami priboriti. Saj ni daleč Gosposvetsko polje, kjer so si že pradedje Korošcev — navadni kmetje in kmečki delavci — volili svoje župane, ki jih je pozneje buržoazija prekrstila v kneze. Leta so minila, ljudstvo je propadalo namesto napredovalo. Silne pravice, ki jih je imelo nekdovali, da je uplivalo na ravnanje izdajalstva, da je voljenega župana, so potegnane v prah. Navaden kmet je nekda po izvolitvi udaril župana po licu in ga s tem spomnil na pravico ljudstva, da se mu sme upreti.

Kakšne pravice pa uživa sedaj prebivalstvo Mežiške doline?

Niti delavstvo niti kmetje niso imeli poslednja leta odločilne besede v občinskih zastopih. Del ljudstva je vprežen v kapitalistični voz, drugi del pa v »gare« rimskega klerikalizma. Avstrijski sistem je poznal samo grofe barone in duhovščino, katerim je dal vso delavno ljudstvo kot monopol v izkoriščanje. Tovarniško delavstvo so izročili v izžemanje industrijskim magnatom, cerkvenim predstavnikom pa so prepustili izmaganje kmeta.

Olajšala sta si izžemanje delavstva in kmetov nemški grof in slovenska duhovščina na ta način, da sta nahujskala kmeta na delavca. Lotila sta se tega posla s tem, da sta dala ljudstvu glodati kosti verskega in narodnega šovinizma — avstrijski kapitalist in klerikalec pa sta dobila s

tem priliko polastiti se zemlje kmeta in ga t. j. v položaj, da je kot nimanč prodal svojo delavno moč. Še slabše pa se je godilo onim, ki so ostali kot suhe veje na kmetijah, ker teh verni in neverni magnati niso upoštevali več za ljudi, temveč kot material za lestvico, po kateri sta se klerus in kapital povzpela tudi do gospodarstva v občinskih zastopih in tako rezala svojevolsko kruh domačinom, ki so ga samo domačini pridelali. Nastopil je že čas, da bo moralo vse ljudstvo s težkimi tisočaki plačevati krivice, ki so jih napravili njegovi verski in kapitalistični gospodarji.

Treba je nam samo pogledati, kje so tisti zavodi, ki bi morali obstajati v tako industrializiranem kraju kakor je Mežiška dolina in ki so v občo korist ljudstvu, kljub temu, da je bilo zadosti pripravnih trenutkov, ko bi jih bilo lahko ustanovili. Za našo mladino obstajata samo palica in zapor, a niti enega samega zavoda nima, ki bi zaposlil mladino izven doma in jo vzgajal za praktične poklice. Kmečke in kaziarske matere rode obilo otrok, ki jih posestvo ne more rediti in jih nujno čaka brezposelnost. V zdravstvenem oziru smo še na slabšem, ker nimamo v celi dolini niti

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

ene bolnišnice in komaj dva zdravnika. O preskrbi vdov in sirot, žrtev kapitala, pa tudi ni govora, ker je kapital skrbel za hlapce, cerkev pa za kandidate v nebesa.

Tako je moralo biti. Ljudstvo že preko deset let ni uredilo svoje domače hiše — občinskega zastopa — paševale so gotove rodbine, po domače »žlahta«, ali pa po milosti božji in proti narodni volji imenovani gerenti. Razumljivo je, da so imeli ti ljudje polno lastno malho za glavni cilj.

Vsemu temu lahko odpomore ljudstvo s tem, da zaseže vire pri raznih grofih in veleindustrijih Mežiške doline v korist skupnosti in doseže da bodo postali last in korist vseh občanov, ne pa posameznika. (Vse naprave zidajo lahko podjetja, ki bi vrnila s tem samo našo last). Kmeta in delavca pa ne bi trli nobeni preobčutni davki.

Delavno ljudstvo, naprej! Zavedaj se, da si ubogo, ker si hlapčevsko. Ne tvoje uboštvo temveč tvoja hlapčevska nezavednost tvori vse štiri stebre, na katerih temelji klerikalni in kapitalistični sistem!

Svet bo postal last delavnega ljudstva šele tedaj, ko si pribori gospodarsko svobodo. Pojdi in napravi prvi korak k tej svobodi s tem, da voliš socialistično stranko Jugoslavije.

Preobrat v vrstah komunistov.

Zaupniki nam poročajo z dežele o velikem ogorčenju, ki vlada med komunisti po deželi na voditelje ljubljanskih komunistov, ki so sklenili za občinske volitve v Ljubljani zvezo s klerikalci in kapitalisti. Da so ta poročila iz Trbovelj, Jesenic,

Kočevja, Rajhenburga itd. točna, radi verjamemo.

Spominjamo se na uničujočo obsodbo, ki jo je izrekel v »Delu« inž. Gustinčič, vemo da je tudi »Radnički dnevnik« izrekel o tem ostro kritiko. To so pa samo

Skrinjice pri ljubljanskih občinskih volitvah.

1.

2.

3.

4.

Dr. Vidmar,

šahist.

Slavenska banka.

(Praprotnik-Zerjav).

Kmetiški fond.

Uradniška pragmatika itd.
itd. itd.

Volkovi . . . 95 %
pastirji . . . 4 %
ovce . . . 1 %

Dr. Perič,

advokat.

Zadružna gospodarska banka.

Pollakovo človekoljubje!
Razne nagrade in žegnani zvonovi.

Vitezi rdečega križa
na Zaloški cesti.
Zveza gnilih kompromisov.

Volkovi . . . 10 %
pastirji . . . 25 %
ovce (pobožne) . . 65 %

Jože Ogrin,

mizarski pomočnik.

Stranka ročnega in duševnega delavstva ter upokojecev.

Išči resnico — spoštuj svoj razum!

Svobodni ljudje socialisti
100 %

Dr. Ravnihar,

advokat.

Jadranska banka.

40 letno magistratovanje
z bankrotom!

Velekapitalist Knez
in narodno »socialistični«
program.

Bratstvo lačnih in sitih!

Volkovi . . . 70 %
pastirji . . . 10 %
ovce (narodne) . . 20 %

glasovi, ki so prišli v javnost in ki kažejo le kako mora vreti za kulisami.

Če premislimo, kako in zakaj je pri nas sploh prišlo do komunističnega gibanja, potem nam je čisto razumljiv ta najnovejši preokret. Dobro se spominjamo, da je bila kal komunizma pri nas edino velika nezadovoljnost nad nekaterimi takratnimi socialističnimi voditelji, ki so vozili stranko zaradi svojih osebnih interesov popolnoma složno s kapitalisti v ministerializmu — k vladnemu koritu. Članstvo stranke ni imelo moči vreči take voditelje, ker še ni bila izvedena res demokratska organizacija. Tako so strankini pristaši z leve izstopili iz stranke ter se potopili v komunizmu. Čeprav je stranka medtem prestala srečno svojo krizo, izločila vso gnilobo ter uveljavila čisto demokracijo v stranki, se niso več vrnili v stranko vsi člani, ki so zaradi gnilobe izstopili — moskovski nauki so jih oddaljili od nas bolj in bolj. Danes se revidirajo nauki iz Moskve, približujejo se našemu stališču zato vidimo nedaleč v bodočnosti enotnost svetovnega proletariata. Enotnost slovenskega proletariata je pa takorekoč pred durmi. Podoben položaj, kakor je bil v soc. demokratski stranki v zgodnji spomladi leta 1920, je danes v komunistični stranki; voditelji vodijo proti-proletarsko politiko, članstvo čuti, da je samo lestevica, ki po njej plezajo voditelji kvišku in — trumoma zapuščajo komunistične vrste. — Žal, da ostajajo mnogi indiferentni; le posamezniki izvajajo posledice svojega notranjega prevrata tudi na zunaj in se vračajo v našo stranko, ki se je v tem času osvobodila vse gnilobe, ki koraka z jasnim proletarskim programom in čistih rok v boj za pravice bednega ljudstva, odvisna samo od volje organiziranega proletariata.

Tedenski pregled.

Nedelja, 19. nov.: Odslovljeni sultan izdal indijskim moslemom proglas, naj izvršujejo njegove zapovedi. — Kemalisti pošiljajo v Egipt svoje agitatorje. — Angleži nadaljujejo v Južni Afriki z obešanjem zaprtega delavstva. — Republika Čita proglasila združitev z Rusijo. — Ki-

tajska vlada prejela zavezniški ultimatum radi 10 inostrancev, ki so jih ujele kitajske roparske bande.

Ponedeljek, 20. nov.: V Gorici obsojilo sodišče na fašistovski pritisk več Slovencev radi poškodbe krnskega spomenika, o katerem je dokazano, da je trpel po streli. — Otvoritev orientske konference v Lausanni (Švica). — Rumunskega generala Marteanua so aretirali, ker je poveril 14 milijonov lejev. — V Zgornji Šleziji so pri volitvah zmagali socialisti. — Cuno odstopil od sestave nemške vlade. — Pričetek zborovanja stavbinske internacionale v Parizu. — Mehikanska vlada protestira pri ameriški zavoljo preganjanja njenih državljanov v Teksasu. — Otvoritev londonskega parlamenta. Predsednik opozicionalcev sodr. Clines.

Torek, 21. nov.: V Sofiji aretacija boljševiškega agitatorja Čukjova, ki je organiziral boljševiško policijo. — Ljudsko glasovanje obsodilo bivše bolgarske ministre na smrt. — V Nemčiji draginiski nemiri. — Iz Helsingforsa poročajo, da beži iz sovjetskih strokovnih organizacij delavstvo v nenavadnem številu. — Ruska vlada pozvala rumunsko, naj izprazni Besarabijo. — V Harkovu so Ukrajinci započeli vstaško akcijo za odtrganje Vzhodne Galicije od Poljske.

Sreda, 22. nov.: »Naprej« objavila komunalni program SSJ za volitve v Ljubljani. — Hrvaški blok izključil Frankovce. — V Veliki Kikindi aretacije več madžarskih špijonov. — V bolgarskem Poboševu neznan atentator vrge bomb v neko oficirsko družbo. Ranjeni. — Glavnega urednika »Rote Fahne« Sügkinda izgnali iz Nemčije. — Odklonitev ženske volilne pravice v francoskem senatu. — Na orientski konferenci so zavezniki proti turški zahtevi po mejah l. 1913. — Predsednik glavnega odbora za indijski kalifat odklonil sultanov proglas Indijcem, obenem grozi Angležem. — V Švici delna stavka tiskarskega osebja. — V severnih čeških rudnikih stavka 30.000 rudarjev. — Monarhistične demonstracije na Dunaju. Aretacije. — Cuno naposled sestavil nemško vlado. — V Parizu ustanovitev stolice za zgodovino svetovne vojne. —

Kongres amsterdamskih organizacij v Madridu. Komunisti so delali zgago, pa so jih postavili pred vrata. — Angleška delavska stranka izvolila sodr. Macdonalda za predsednika. — Laški klerikalni »Corriere d'Italia« proslavlja Mussolinija in pravi, da mora Vatikan sedaj pričeti sodelovanje z rimsko vlado.

Četrtek, 23. nov.: Finančno ministrstvo podržavilo konservatorij »Glasbene Matice« v Ljubljani. — Odobritev dosedanjega stanovanjskega pravilnika po ministrskem svetu. — Stavka cestnoželezniških uslužbencev v Berlinu. — Angorska vlada sklenila sporazum s Perzijo. — Sovjeti naročili na Danskem 20 milijonov ročnih bomb.

Petek, 24. nov.: »Naprej« priobčuje prevod članka iz »Radniških Novin«, s katerim je centralni odbor SSJ obsodil zarjanstvo. — O pomočniku finančnega ministra Plavšiču ki je tako energično »dvigal« naš dinar, krožijo zanimive vesti: On je zelo profitiral, dinar pa neprestano pada. Odstopil bo. — Avstr. parlament odobril proti socialist. glasovom ženevski dogovor, ki prodaja Avstrijo zaveznikom. — Poročajo da so v Angori aretirali krog 200 komunistov. — Orientska konferenca odklonila ljudsko glasovanje v zapadni Traciji.

Dostojevskega »Idijot« v dramskem gledališču. Prihodnja noviteta v dramskem gledališču bo inscenacija Dostojevskega romana »Idijot«. Prireditelj pa jo je g. Vladimir Levstik. Za vlogo Nastasje Filipovne je povabljen na gostovanje gospa Marija Nablotskaja, Rusinja, ki je ljubeznivo prevzela nalogo, izvesti najboljšo vlogo svojega repertoarja v slovenščini, dasiravno je potekel komaj en mesec, odkar se je pripeljala iz Rusije v Ljubljano. Naslovno vlogo Idijota (kneza Miškina) igra g. Rogoz. Režijo vodi g. Putjata. Opreme je na odru le toliko, kolikor je potrebno za razumevanje kraja in časa dejanja. Premiera bo v sredo dne 29. t. m.

VSI NA VOLIŠČE ZA SOCIALISTIČNO STRANKO! VSAKDO NAJ VRŽE KROGLICO V TRETJO SKRINJICO!

A. R...n.

Šaljivi testament.

(Slika iz življenja delavstva v Mežlški dolini.)

V bližini cerkve posvečene Šmohorju se je rodil, a kronika, t. i. ljudska govorica ne ve prav povedati, ali so ga pustili starši krstiti po imenu svetnika v cerkvi v kakem močno versko lokalnem patriotičnem razburjenju, ali so bili zapisani za člana Mohorjeve družbe v Celovcu, ali pa so radi pomanjkanja koledarja sploh porabili popolnoma ravnodušno za prvo ime, naj bo že kakorkoli, novorojenček je dobil svoje ime, ki je bilo znano daleč naokrog.

Da ga bi ne bila zanesla vojna burja l. 1878. v Bosno, bi najbrže te vrstice, ki mu jih pišemo v spomin, odpadle. Bržkone bi postal naš Mohorjan navaden nezanimiv mož, oženil bi se bil in mirno živel v zgled svojim sinovom in hčeram še danes. A usoda mu je nagajala in general Filipovič ga je potreboval za zasedbo Bosne.

Tako je videl naš junak sebe v vojaški suknji, videl tute kraje, naučil se brezskrbnega vojaškega življenja, izkusil

mnogo in s tem utrdil tudi srce za poznejša skušnjavpolna življenska pota.

»Urvabarski pos«, shranjen v knjižnici polni navdušenih vojaških pesmic, mu je preskrbel brezlačno vožnjo do doma. Pripovedke, zasoljene s pristnimi dovtipi domačega porekla so ga delale prijetnega v vsaki družbi, če pa je še katero zaokrožil s čistim tenorjem n. nr. o Filipoviču ali Kujonu Napoleonu so se vsem poslušalcem širila srca in usta.

Razširil pa je včasih tudi samega sebe in tedaj so se ustavile kočije z najimnitnejšo gospodo in vozovi visoko nabasani s tovari.

Pa prišel je čas, ko je Mohorjan po trudapolnem čevljarskem in zidarskem poslu — bil je samouk v obeh strokah — legel končno radi griže na slamo v kočji, ne da bi bil še popreči popravit vseh v delo mu izročenihi čevljevi ali ustregel vsem zidarskim naročilom. Samo v tem oziru ni bil mož beseda.

Že kar prvi dan grde bolezn mu je bil prijatelj kozarec dobre slivovke, ki mu je lajšala bolečine. Mogoče, da bi ga bila rešila ta kapljica, a bilo je je premalo, vendar pa je še sam nekaj ukrenil za prostovoljni predčasni vpoklic k oni armadi,

ki stoji — tam preko. In to se je zgodilo takole:

Ko ga je bolezen že preveč zrahljala, je ukazal stari sosedinji, da mu pripravi pošteno porcijo kislih kumarov, katerih je bil vajen zlasti kot rokodelca v pondeljkih. Obljubil je starki, kakor beremo vso doben slučaj v starem testamentu, vso premoženje za kumarce. Starka sama, ki je bila prepričana, da so kumarce najboljšje še krepčilo za grižo, je pripravila zaželjeno okusno jed po slovenski navadi ni želela ničesar drugega kakor »božji lon« za to delo. Obed kakor zadnja večerja je teknil Mohorjanu kar najboljšje. Edino neprijetna žela kot prva posledica ni bila nič kaj prijetna, pomoč pa blizu. Voda, ki teče za hišo, seveda ni nič kaj posebno dobra pijača in kdo jo bo pil, če jo ima preveč blizu. Treba je bilo nekaj rezkega na pr. dobrega mošta. Tedaj se je Mohorjan spomnil, da ima njegov prijatelj Valent dobro srce pa še boljši mošt.

Sicer bolj težko — a volja premaga tudi telesne slabosti — je zašel Mohorjan končno h gostoljubnemu prijatelju. Rad mu je pomagal in po dobri krščanski šegi mu je dal več vrčev najboljšje koroške kapljice. Kako se je ta prilaglal!

Politične vesti.

+ **Ministrstvo za notranja dela** je razpisalo na glavo razbojnika Abdula Bojka 50.000 dinarjev. Imenovani razbojnik je bil še pred pratim miroljuben kmet, katerega pa so šikane naših oblasti v južni Srbiji pognale med razbojnike.

+ »**Slobodni Dom**«, Radičevo glasilo, ostro napada Frankovo stranko, katero je izključil Hrvatski blok ter jo dolži — veleizdaje. Trdi, da sta se poslanec Hrvoj in polkovnik Köttnik dogovarjala z Madžarsko glede personalne unije s Hrvaško. Belgrajski vladni krogi že kujejo načrte, kako da bodo obtožili Frankovo stranko veleizdaje. Obeta se nam torej nov proces.

+ **Dr. Stoikova** bivšega vojvodinskega župana je obsodilo sodišče zaradi doneverjenja državnega denarja na 5 let ječe in izgubo vseh časti za isto dobo. Z njim vred so obsojeni še veliki župan Nikola Arsenović, bivši direktor županiških uradov Zundanić, industrijec Stavel, bivši načelnik Krstekanić, advokat Tapavica, kmet Vidaković in trgovec Karin. Oproščen je bil edino ravnatelj Zemaljske banke Kolarić. Proces je vzbujal velikansko zanimanje, ker so dolžili vsi obtoženci več ali manj ministra Pribečevića kot sokrivca.

+ **Na Grškem** je nova vojaška vlada dala takoj ob svojem nastopu usmrtiti bivše grške ministre Gunarisa Balakisa, Protopadkisa, Teodokisa in Stratosisa. Ta vest je vplivala zelo razburjevalno na zavezniške delegate v Lausanni.

+ **Iz Madžarske** so pričeli uhajati vojaški rekruti na Slovaško, kjer ogrožajo kot roparske bande mirno prebivalstvo. Uhajajo pa iz Madžarske zaradi neznosnih življenjskih razmer, ki jih je zakrivila Horthyjeva vlada.

+ **Na orientalski mirovni konferenci v Lausanni** je Amerika opustila svoje dosedanje stališče neumešavanja v evropske zadeve. Tega se najbolj vesele Turki.

medtem ko Franciji in Angliji ni všeč, da jim krati Amerika dosedanje politiko prostih rok na bližnjem vzhodu. Angleži se zlasti boje razgovora o mosulskih petrolejskih vrelcih. Ruska delegacija pod vodstvom Rakovskega je obljubila turški delegaciji izdatno pomoč.

+ **Na Dunaju** so sklenili nemški nacionalistični visokošolci, da bodo zahtevali od svojih rektorjev, da ne sme biti niti en žid dekan ali rektor, da sme biti med profesorji samo 10% židov, za židovske visokošolce pa da se mora ravno tako odrediti omejeno število. Dunajski visokošolci so 28. t. m. stopili v stavko iz simpatije do svojih praških tovarišev, ki so prvi zagnali silen krik zaradi židov. V vseučiliški avli so peli »Wacht am Rhein« in »Deutschland, Deutschland über alles«. Kakor vidimo, je obrodila kapitalistična šola dober sad.

+ **V Pragi** so 27. t. m. zabranili komunisti dr. Kramaru zborovanje. Zborovalci so nato odšli v poslopje Česke besede, kjer je dr. Kramar povdarjal, da se ni potreba bati komunistov, dokler bodo izvajali teror.

+ **V Lvovu** se vrši razprava proti gimnazijcu Luekovu in Krupu, ki sta obdolžena umora predsednika volilne komisije v Lubicah. Atentatorja sta izpovedala, da sta pripadala ukrajinski tajni organizaciji.

+ **Na kongresu III. internacionale** je poročala Klara Zetkin o političnem položaju v Nemčiji. Govornica je zahtevala pomoč v slučaju komunistične revolucije v Nemčiji, kar so ruski delegati tudi obljubili. Nemčija je v resnici polna ruskih agentov, ki povsod izzivajo nemire. Čeprav je gospodarski položaj v Nemčiji neznosen, vendar pa je malo nade, da bo prišlo do komunistične revolucije, ker je ljudstvo trezno in ve, da bi si svoje obupno stanje z njo le še poslabšalo.

+ **V Berlinu** bodo otvorili 4. decembra razpravo proti atentatorjem na Scheidemanna.

Dnevne vesti.

Današnji »Ljudski Glas« je predvsem posvečen občinskim volitvam v Mežiški dolini, čeprav so, kakor čujemo, odgodene in se bodo baje vršile samo v Črni.

Klerikalni teror. »Slovenec« nam grozi z državnim pravdnistvom, ker smo baje samovoljno podpisali nekega kandidata na listo. Nimamo vzroka tresti se, naša vest je čista. Priporočamo pa »Slovencu« in njegovi stranki, da se sam varuje pa ragrafov zakona o s v o b o d n i h volitvah. Ne bo odveč, če opozorimo pri tej priliki »Zvezo delovnega ljudstva« na sledeči dogodek: K nam je prišel nekdo in podal izjavo, da noče kandidirati v tako pisani družbi kakor je to »delovno ljudstvo«. Tozadevno izjavo smo poslali »Delovnemu ljudstvu« in smatrali s tem zadevo za opravljeno. Mogli bi jo tudi mi izrabiti v demagoške svrhe, pa demagogija nam je tuja. Na to se razume »Slovenec«, ki pač zna namigavati, nima pa poguma nastopiti s tožbo, ker se zaveda, da je njegovo orožje — laž, Gospodje, vi hočete le begati naše volilce, a to se vam ne bo posrečilo. Naša lista je v popolnem redu in 3. decembra boste videli, da so tudi naši volilci v redu!

Lažljivost pobožnega »Slovenca« je tudi v tem, da podtika meni nevednost glede na Brodarjevo in Gosarjevo resolucijo — čeprav sem na ti dve resoluciji opozoril v »Napreju« 18. novembra pod naslovom »Dvojno lice«. »Slovenec« stvarno ni dal odgovora — kako neki? — zdi pa porablja nerodnost nekega zafrkljivca za »dokaz, da sem nasedel«. Odgovarjajte stvarno, ne lovite glasov z lažjo! — Z. B.

Volilni boj za Ljubljano se vrši v znamenju najhujših klanfarij, s katerimi se predvsem odlikujejo »zajedničarji« in »Jutrovci«. Oboji se naskakujejo, da je veselje. Pri agitaciji večkrat skupaj trčijo in tedaj se spopadejo, da je joj! Tako so n. pr. trčili skupaj agitatorji obeli

Bolj težavna je bila nato pot proti dolini in potem v bolnico. Tukaj pa so revnega bolnika začele obhajati prav resne misli na minljivost sveta. Po vseh pravih svoje trdne vere je napravil račun, seštel svoje grehe, potegnil debelo črto in zapisal pod njo končno vsoto ter podal rezultat g. fajmoštru. Sklenil je napraviti testament, kar je zaupal domačemu gospodu župniku.

Prvič so se začudili gospod župnik želji bolnikovi po testamentu, ž njimi pa so se začudile tudi priče. Nezaslišano je bilo da bi v takem revnem kraju delal kdo testament. Brzo so gospod župnik v duhu pregledali kratek register premožnih in vernih faranov, a niso našli točke, ki bi kaj več razodevala kakor domača govorica. Da bi pa zavrženi kamen, naš Mohorjan postal vogelni kamen... zabiskalo se je vsem gospodom v glavi. — Da, marsikdo se moti v človeku, ki hodi kot revež po svetu.

Zelo prijazno ga vprašalo gospod župnik: »Ali imate kaj sorodnikov?«

»Nobenih!«

»Nobenih?! Moj bog, res čisto osamljen človek ste, da nisem poprej tega vedel!«

»Zapuščam svojo hišo števil. 13. v sosednji občini...« — »Kaj, hišo imate?«

Tega ne bi bil verjel, da ste tako ugleden človek!«

»...naši občini in revnim ubožcem.«

Občinskim možem, ki so kot priče pazili na vsako bolnikovo besedo kakor mačka na miš pri luknji, se je zaiskrilo oko.

»To je zelo lepo«, so menili gospod župnik, »ampak malo mislite tudi na pogrebne stroške, na letne molitve, na svete maše. Moj bog, sračica vam mora biti vendar bližja od jopiča!«

»O tudi na cerkev ne pozabim, le počakajte!«

Tedaj se je razjasnil pogled tudi dobremu in skrbnemu božjemu namestniku.

»Hišno opravo pa dobij moja sosedinja, ki mi je stregla v boleznih. Revna je in sedaj ne bo imela nikogar v bližini, da ga bi jezila.«

Ogorčeno je odkimal gospod župnik ter pristavil: »Če je vas jezila, ji vendar ne dajajte!«

»O, tako pa ne, gospod župnik! Glejte sedaj jo bo še bolj jezilo, ko bo nekaj dobila. Mene ne bo mogla več obirati, zato se bo hudovala na lonce, skleda in žlice ter drugo ropotijo, ako ne bo mogla vse-

ga po svoji volji porabiti. Naj se jezi — to ji rad privoščim!«

»Da, pod posteljo nekje je skrit lonec. Shranil sem v njem nekaj drobiža.«

»Vi mislite gotovo na predvojne tolarje?«

»Nekaj drobiža boste že našli, ne vem pa, kaj bo vse to vredno.«

»No, pogledjte, bogat je, da sam ne ve koliko ima... in to darujete za maše?«

»Da, to darujem za vsa opravila po moji smrti, za maše ob pogrebu in za druge sitnosti, ki jih boste imeli za menojo.«

»Za božjo voljo, to vendar niso za nas nobene sitnosti, to je vendar naša krščanska dolžnost — vi ste zelo skromen človek, škoda da nimate sorod — ali imate še kakšne druge želje?«

»Da, testament se naj izvrši 8 dni po mojemu pogrebu, tukaj imate ključke od hiše.«

»Zakaj pa prei ne, saj vidite, da ni sorodnikov, vaša hiša pa, za katero nismo nič vedeli, bo brez gospodarja!«

»Gospodje, vem, da imate prav, a vendar vas prosim da izpolnite to edino željo, skrbite poleg tega za dostojen pogreb, za mašo ob pogrebu, sveč ne zahtevam!«

strank pri »štetju glasov« bančnih uradnikov. Agitatorji »zajednice« so silili bančne uradnike, naj podpišejo izjavo, da bodo volili »zajednico«, agitatorji »Jutrove dežele« pa so mežikali uradnikom, naj drže pri podpisovanju figo v žepu, tako je namreč vsa ta reč neveljavna. O vsem tem poroča na drobno »Jutro« dne 29. t. m. ki končuje svoje poročilo z vzklikom: zob za zob! Pametni volilci ne bodo šli na lim ne »demokratarnem« kakor tudi ne »zajedancem«. Pač pa bodo volili zastopnike socialistične stranke, katere skrinjica je na tretjem mestu.

Koliko ljudskega denarja razmetava jo čisti in mešani kapitalisti za volitve, se vidi najlepše iz izgovora neke špediterke tvrdke, zakaj ne more prevzeti prve tri dni decembra nobene selitve: vsi njeni vozovi in avtomobili so že odani za tlakovanje ljubljanskih ulic z volilnimi lepaki...

Na kupe denarja za ljubljanske občinske volitve imajo vse meščanske stranke, katere preplavalajo volilce s pismi in letaki v katerih jih pozivajo in rote, naj volijo njihovo stranko, kajti ta je — socialistična. Zdaj ob volitvah hočejo pa prav vse biti socialistične! Takoj nato pa bemo na povabilih, naj ne volijo volilci »socialnodemokratične liste«, kajti ta ne pride v poštev (?) pri volitvah, pač pa edino zveličavna demokratska stranka »zajedanca«, ali »Zveza delovnega ljudstva«. S pojmi »socialističen« in »socialdemokratičen« operirajo nalašč tako, da bi zmešali volilcem glave. Tako n. pr. vabi »Nove Pravda« dne 28. t. m. volilce s trditvijo, da bodo javni nameščenci uveljavili svoje zahteve, če bodo volili »zajedničarje«, kajti nova demokratska in socialistična vlada jih bo prav gotovo dala! Vse tiste, ki količkaj socialistično mislijo, hočejo nafarbat na ta način, toda ta nakana se jim ne bo posrečila, kajti volilci bodo morali prej ali slej spoznati, katera socialistična stranka je edino prava. Skrinjica te stranke je tretja, to si naj zapomnijo vsi tisti, ki hočejo sebi dobro!

»Bomo, bomo!«

Vse formalnosti so bile končane brzo — in komaj so zapustili gospodje bolnika — že je cela kopica namigavanj, ugovorov, slutenj in podobnih duševnih občutkov begala okrog upanja na bogato, popolnoma nepričakovano dedščino.

»Bogme ali bo v loncu zlato ali srebro, gospod župnik?«

»Naj bo to ali drugo — vam je vendar znano, da Kristus, naš učenik, ni hrepenel po posvetnemu bogastvu. Še več! Niti glave ni imel kam položiti.«

»Ampak to se je spremenilo?!«

»O, danes! Glejte kako malo vere imate v srca! Komaj kdo zapusti par tolarjev v svete namene — ali so zlati ali samo srebrni se še niti ve ne — že kažejo za nami. Vzemite si raje za zgled tega dobrega moža, ki je delal vse svoje življenje ter končno zapustil vso lepo imetje v dobrodelne namene.«

»Prav pravite! Preskrbeli bomo dostojen pogreb, maše in molitve, pač vse kar spada k taki dedščini.«

»Da, tako naj bo, gospoda! — Hvaljen Jesus!«

Povest bi lahko še razširili, a ker najbrž zadostuje, če omenimo, da je naš

Tudi demokratska stranka hoče biti v volilnem boju za »bele Ljubljano« zastopnica delavnega ljudstva. Da je v resnici zastopnica delavnega ljudstva dokazuje še najbolj najnovejša odredba dr. Žerjave, komandanta te stranke, ki je razdelil delavce v tri kategorije ter odpravil 8urni delavnik! Pa brez komentarja! Kdor si hoče zadržati vrat, ta naj kar lepo voli demokratarnje!

Strokovni izpit za pouk slepih je napravil pred državno izpraševalno komisijo v Lincu dne 16. in 17. novembra 1922 sodrug Josip Kobal. Omenjamo, da je prvi Slovenec, celo prvi Jugoslovčan, ki ima izpit iz te stroke.

Še naše poštne razmere. Prezidij poštne direkcije v Sarajevu, kateremu je ravnateljaval direktor Drobnic (poznaje suspendiran radi manipulacij s poštnimi znamkami) je v prvi polovici l. 1919. pošiljal ljubljanski poštni direkciji velike svote denarja. Te denarne pošiljatve — večkrat po več stotisoč naenkrat — so bile mnogokrat naslovljene izrecno na ravnatelja dr. Debelaka, baje za tisk poštne znamke. Če bi bili ti zneski res za tisk znamk, bi zadostovali za cele vagonne znamke! Skrajni čas je, da se ta zadeva pojasni, predno se zadevni dokumenti uničijo.

Pozor pred antraksom. Okrožni urad za varovanje delavcev nas prosi, da objavimo to-le obvestilo: Kakor poroča šef stalne bakteriološke stanice v Ljubljani, se je zadnji čas pojavilo med domačimi živalmi precejšnje število vraničnega prisada (Anthrax, Milzbrand). Ta zelo nevarna kužna bolezen se s kožami, ščetinami, žimo itd. obolelih živali prenaša posebno na usnjarije, krtačarje, sitarje in mesarje. Prvi znak je nevaren tvor (pustula maligna) na infekciji izpostavljenih mestih, posebno na rokah in na obrazu. Vsak tak tvor je torej takoj javiti zdravniku, ki bo odredil potrebno zdravljenje in bakteriološko preiskavo. Delavci prej imenovanih poklicnih kategorij pa naj pazijo, da preprečijo pri delu vsako poškodbo kože in da vsako tudi najmanjšo ranico obvežejo z neprodarno obvezo.

Ljubljana.

Demokratije Žerjavove barve so imeli v ponedeljek »zaupni« sestanek v Šiški »pri Raci«. S pijanci vred jih je bilo 12 do 15, demokratov namreč. Vseh udeležencev je bilo 50, največ zajedničarjev, (navsezadnje tudi demokratov), ki so pripeljali ves svoj šišenski štab s seboj. Žerjavova »Napredna Ljubljana« je pa našela 72 demokratov, 9 zajedničarjev, 4 socialiste in 4 komuniste, skupaj torej 89 ljudi... Tako znajo poročati, da niti ena beseda ni resnična. Socialistov je bilo 8, komunistov nobenega, torej so v tem še najmanj lagali, samo razdelili so nas... Govorili so razen demokratov: 2 govornika za Zajednico, 2 pa za socialiste. Samo za Peričeve klerikalce se ni upal nihče govoriti. Tako je bilo na »zaupnem« sestanku demokratov. Kako bo šele pri volitvah, ko ne bodo hoteli biti niti tisti več demokrati, ki se zdaj vsaj zaradi pijače sučejo okrog demokratskega denarja. To bo polom! Ljubljanci niso taki backi, da bi šli na lim lažem. Vsak otrok razume že toliko politike, da se bo smejal vašemu poročilu, češ da je socialist s. Ogrin govoril za zajedničarje. Pa da se vam otroci smejejo, vam ne škoduje toliko, kakor vam bo škodovalo, ko bo v vaši skrinjici manj kroglic nego v tretji, socialistični.

Prihodnje predavanje sodr. Zv. Bernota: Mussolini in Mazzini se bo vršilo v četrtek, dne 30. t. m. ob 20. v toplo zakurjeni dvorani hotela »Lloyd« na Sv. Petra cesti. Vhod z dvorišča. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi daljši govor, vendar ne nad 10 minut. Vstopnina: sedež 3 Din, stojišče 1 Din.

Ljubljanski trg. Proti pričakovanju kažejo nekatera živila tendenco dvigovanja cen in to predvsem moka in maščoba. Vzroki so sledeči: Uvažanje konkurenčne moke iz Rumunije in Amerike je zastalo vsled delnega pomanjkanja de-viz. Izčrpanje malih zalog je povzročilo prav živalno povpraševanje predvsem po moki. Vsled tega povpraševanja in izostajanja tuje konkurence je bila dana možnost močni veletrgovini zopetnega dvigovanja cen. Brez vsakega dvoma je,

Pripomniti moramo, da je gospod župnik bil zelo ognjevit zagovornik čudežev. Če svojih naukov ni mogel drugače dokazati vernim kristjanom, jih je podprl s kopico čudežev takih, da so poslušalci ostrmeli. Nihče mu ni mogel nuditi protidokazov. Vsakega je ugnal, če je bil še tako študiran. A vsi čudeži niso prijetni, zlasti ne če se zlato ali srebro spremeni v ničvredno šaro.

Tak čudež se je, žal, zgodil tudi s to dedščino svete cerkve. Točno je stal sicer lonec na označenem mestu, a v njem — bogme, ni bilo drugega nego zrjaveli žrebli, krompirjevi olupki in kelihi podobna prazna steklenica. Če bi lonec ne bil stal na določenem mestu, bi človek res dvomil o čudežu, ki se je zgodil, in sicer, kar je posebno potrebno poudariti, edini do danes znani čudež, ki se je zgodil v škodo cerkve, ko je vendar znano, da so čudeži cerkvam v korist.

Od vseh dedčev je edina soseda prišla na svoj račun kajti zgodil se ni noben čudež, ki bi bil preobličil nieno ropotijo. Kakor je v testamentu zapisano, se jezi na vse, kar je podedovala, tak pa je bil vendar namen testamenta in želja Mohorjanova.

Mohorjan res umrl, da je imel dostojen pogreb z lepim v srca segajočim govorom gospoda župnika samega, kar je veljalo za posebno odlikovanje in če omenimo, da so brali po zatrdilu pobožnih ženic posebno lepo mašo z vigilijami in petjem — naj to zadostuje.

Pristaviti pa moramo, da je bil Mohorjan šaljiv človek, kar pa mu po smrti prav nič ni več škodovalo, duši njegovi celo zelo koristilo. Stvar s testamentom je bila namreč ta, da je po preteku osmih dni stopala proti koči šte. 13. vrsta mož, ki so bili direktno zainteresirani na dedščini ter so jo hoteli glasom testamenta takoj nastopiti.

Glavni dedič — občina — je po končni najdbi precej razdrapane kočje ugotovila, da je številka 13 v resnici nesrečna številka ter je odstopila od zahteve po dedščini in voščila gospodu župniku kar največ sreče s loncem drobiža. Hiša namreč z vsemi pritlikinami je bila, a tudi ni bila last Mohorjana, kar je sicer precej čudno, pa vendar v naših obmejnih krajih kjer imajo na dr. tudi nemški grofje več pravic kakor zvesti domačini, nekaj prav vsakdanjega.

Škodoželjno se je g. župnik nasmejal ter si natihem čestital, da dobi lonec srebrnikov — nemara celo zlatnikov.

da moramo računati na visoke močne cene, ako ne bo centralna vlada skrbela za to, da se omogoči našemu trgovcu uvoz konkurenčne tuje moke. — Cena prašičem se je dvignila za 5 in več kron pri kg žive teže, v očigled predloga poljedeljskega ministrstva z znižanje sedanje občutne carine za izvoz prašičev na minimum. K tem momentom pride še zopetni padec našega denarja, tako da se je pričelo že znižanje tujih kupcev za našo živino vsled ugodne konjunktore. V kratkem moremo označiti položaj sledeče: Ako centralna vlada vstraja nadalje pri začetni protidraginjski akciji ter skrbi kolikor mogoče za uvoz konkurenčne moke, izvoz našega blaga pa sicer podpira, a vedno le v toliko, da ne ustvarja doma nepotrebne draginje, potem moremo smatrati nastalo tendenco dvigovanja cen kot začasen pojav. Paralelno s protidraginjsko akcijo pa mora samo ob sebi umevno država storiti vse, kar je v njeni moči, da se dinar v resnici dvigne in stabilizira. Za slučaj občutnega padca dinarja bi bil protidraginjskemu boju zadan smrtni udarec. Vsem resnim krogom v državi je danes jasno, da je vsako trajno zboljšanje našega denarja nemogoče brez vzporedne energične protidraginjske akcije. Visoke cene doma zahtevajo brezpogojno veliko množino papirnatega denarja, ki bi ga končno država morala izdati brez potrebnega kritja, kar lahko smatramo kot začetek katastrofe. Vsi znaki kažejo, da se vodstvo države resno zaveda položaja in da bo zmagovito vztrajalo v boju z brezobzirno špekulacijo in egoizmom posameznih slojev, ki vidijo le sebe in ne dobrobit vseh slojev cele države. — Cene govejega mesa so se znižale za 1 dinar. Goveje meso I. vrste zadnji del stane največ 48 K, sprednji 44 K, dotični mesariji, ki vzdržujejo še ceno 52 K za zadnji del so se ogradili sodišču. Položaj na govejem trgu je v toliko ugoden, da je cena 52 K za volovsko meso pretirana. Slanina se je dvignila od 105 do 110 K za ribo in sal, mešana slanina 100 K kg, ameriška mast 94 K, domača mast 120 K, moka 25 K za št. 0. Sladkor se je dvignil: kristalni sladkor 66 K, v kockah 74 K. V ostalem je trg nespremenjen.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo, naznanja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo 29. t. m. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritlično, desno.

Maribo

Proračun mestne občine za l. 1923. izkazuje 16 milijonov kron primanjkljaja. Sedaj ni nobena tajnost več, zakaj so se po vrsti vse v mestnem svetu zastopane stranke vrgle v koruzo in zakaj se jim nič več ne ljubi sodelovati pri izboljšanju žalostnega stanja našega mesta. Delo okrog sanacije bi jim bilo pretežko in predolgočasno, to sta pa dva momenta, ki ju meščanska indolencija nikjer na svetu ne prenese. Seveda, deficit ne prinašajo nikdar v meščanske nenasitne žepe na lahek način »zaslužnih« vstopic, niti v tiste meščanske žepe, ki so jih njihovi nositelji prebarvali z »narodno« in »versko« vodo pomešano »socialistično« barvo. Zabavno je v teh brati, kako se razna cicibambulska in črniakarska glasila trudijo demagogično izrabiti deficit mestnega proračuna kot volilno geslo proti socialistični struji, češ, ta ima v mestnem svetu največ zastopnikov in je zato tudi največ odgovorna za izgube.

Očividno je ta žurnalistika mnenja, da ima večina mariborskega prebivalstva ravno tako backaste možgane kakor ona sama in da Mariborčani ne znajo doumeti enostavne resnice. Nobena relativna večina ne more preprečiti zla, če ga absolutna večina kratkomalo s svojo lenobo ustvarja in ga podpira s tem, da onemogoča vsak od relativne večine storjeni korak proti njemu. Meščanski volilni »kniži« so res en sold vredni!

Kritične opazke, ki jih je svoj čas naš mariborski dopisnik zapisal na račun neklih nezdravih pojavov v naši kulturni organizaciji s posebnim ozirom na Maribor, so našle odmev v pritožbi, ki jo je naslovil predsednik mariborske »Svobode« na centralni odbor S. D. J. Z. Na to pritožbo se sestane v kratkem posebno razsodišče iz zastopnikov obeh strank, ki se pobavi z vprašanjem, če so bile gori omenjene kritike upravičene ali ne. S. Kocjančič zahteva, da se končna razsodba objavi vsej naši proletarski javnosti, ker stoji na stališču, da ne bodo ž njo sojene osebe, temveč sistemi. Naša želja je, da se zadeva reši še pred »Svobodnim« kongresom, ker bo precej uplivala na njeno nadaljnje delovanje.

Mariborska »Svoboda« je imela pretekli petek občni zbor, na katerem je bil navzočemu članstvu ter delegatom doslej samostojnih delavskih kulturnih društev v Mariboru prebran in komentiran načrt za nova »Svobodina« pravila. Pravila so bila v principu soglasno sprejeta, kar je tem važnejše, ker ni sedaj nobenega dvoma več, da bi se ne priklonila k naši največji izobraževalni zvezi gori omenjena društva in s tem dala podobnim ustanovam sijajen vzgled za koncentracijo in reorganizacijo delavskega kulturnega gibanja po Jugoslaviji. Tozadevno je bil odbor mariborske »Svobode« pooblaščen, da v zvezi z drugimi odbori določi dan podružničnega kongresa, na katerem se izvrši končna likvidacija in unifikacija s telovadnim društvom »Sloge«. Sprejeto je bilo še več manjših sklepov, med drugimi ta, da se zviša vočigled slabemu finančnemu položaju mariborske podružnice v njenem okviru za meseca nov. in dec. članarina na 2 Din. Zanimiva je bila ta točka radi tega, ker je moral predsednik mariborske »Svobode« s. Jelen pritrditi našemu že veliko prej izrečenemu mnenju, da pri našajo tkzv. »družinski večeri« in podobne prireditve, ki jih mi obsojamo predvsem z načelnega in etičnega stališča, tudi v finančnem oziru malodane deficit.

Esperantski krožek »Svobode« bo imel odslej redni pouk vsako soboto ob pol 8. v stanovanju s. Tanca, Ruška cesta 35. Člani naj se kurza točno in polnoštevilno udeležujejo, da bomo čimprej predelali temelje esperantske slovniče. Opozarjamo, da je slednje odvisno od članov samih, ker nam odpadejo s pridobitvijo privatnega prostora razne šikane, ki so doslej ovirale razvoj našega krožka. Sodrugi, ki so v zadnjem času zamudili več lekcij, naj jih brez skrbi zopet posečajo, ker jim bo dana prilika zamujeno popraviti. V kratkem se otvori nov kurz — agitirajte zanj, da ne bo naše mesto zadnje v Sloveniji, kjer se esperantsko gibanje vedno bolj širi.

Iz stranke.

Sodrugi, ki so se prijavili za govorniško (politično) šolo, prosimo, da pridejo dne 5. decembra ob 18. v upravo »Napreja« na razgovor o času in kraju. Kdor ne utegne priti osebno, naj naznani še

pred tem dnem, katere dneve v tednu ima čas. To je potrebno za razdelitev ur. Po 5. decembru se novi prijaviti ne bodo več upoštevali.

15. decembra začnemo razpošiljati »Socialistični koledar za leto 1923.« Veljal bo 12 Din. Organizacije, ki pošljejo denar v naprej do najpoznejše 10. decembra ga dobe po 10 Din. Koledar bo glede velikosti enak lanskemu, toda na belem močnem papirju, vezan trpežno v platno (ne papir kakor lani), z žepkom in tulcem s svinčnikom vred, tako, da bo vsak zadovoljen z njim in da ga bo lahko vse leto rabil, ne da bi se mu razcefral. Naroča se pri »Pokrajinskem tajništvu, SSJ v Ljubljani, poštni predal 168.

Seja Pokrajinskega načelstva se bo vršila v torek, dne 5. decembra ob 13. v uredništvu »Napreja« v Ljubljani.

Za oktober sta naknadno še obračunali organizaciji v Ptuj in v Rečici na Paki.

Organizacije, naj začnejo sklicevati članske zборе, na katerih naj določijo delegate za Strankin zbor. Opozarjamo na § 23., 24., 25. in 28. org. pravilnika.

Trbovlje. Krajevna politična organizacija SSJ sklicuje v četrtek, 30. t. m. ob 4. popoldne javen političen shod v dvorani Delavskega doma. Dnevni red: občinske volitve. — Odbor.

Brežice. Seja okrožnega odbora SSJ in KDZ v Brežicah se bo vršila v petek dne 8. decembra ob 10. dopoldne v gostilni g. Grubovška v Brežicah.

Vabijo se posebno soodr. zaupniki iz kozjanskega okraja (radi dogovora za prireditve shodov) in g. narodni poslanec Filip Kisovar. Dnevni red važen. — Predsednik.

Vestnik Svobode.

II. redna odborova seja ljubljanskj »Svobode« se bo vršila v sredo 29. t. m. v centralnem tajništvu »Svobode« točno ob 7. zvečer. Sodrugi odborniki naj se seje gotovo udeležijo.

Angleži narod mirnih živcev, zmernosti, agilnosti in žilavosti, pijo večkrat na dan čaj. Če hočeš ostati zmeren, agilen in žilav, se ubrani nervoznosti, posnema Angleže. Priporočamo edinole čajne mešanice znamke »Buddha«. Dobiš jih povsod.

Gospodarstvo.

+ **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 66.50 Din, 1 lira 3.25 Din, 1 francoski frank 4.70 Din, 1 češka krona 2.17 Din, 100 nemških mark 1.04 Din, 100 avstrijskih kron 12 par. V Curihu velja 100 naših kron 1.80 švicarskih frankov.

= **Dinar strahovito pada.** Demokratiški listi mirijo ljudstvo, češ, ministrstvo financ je že sklenilo izvesti protiakcijo proti bančnim špekulacijam, obenem dobimo drugi obrok dolarskega posojila in dinar se bo zopet »ojačil«. V »Napreju« smo že povedali svoje mnenje o gosp. D. Plavšiču. Igra gre svojo pot: dinar se dviga, dinar pada — pri tem pa žanjejo mastne zaslužke vsi, ki vedo, kaj pride. Najhuje je, da je dvig dinarja pretekli mesec požrl prvi obrok dolarskega posojila, in sedaj hočejo žrtvovati tudi drugi obrok. Ali naj dolarsko posojilo res samo pomaga stresavati kurz dinarja? Kje so investicije, ki so jih obljubljali z dolarji? V dolgove lezemo, ne lezemo, drvimo. In kaj dobimo za to? Proletariat — nič, velekapitalisti pa kurzne dobičke. Pa le

pomirite se, saj boče vlada vse špekulante pobesila!!! To norenje ljudstva se ponavlja že leta. In ljudstvo izpregleduje; ve, da je vlada in demokracija eno. In pokazalo bo to v Ljubljani — 3. decembra.

= Devize na nakup papirja. Domače papirnice: Združene papirnice d. d. v Ljubljani, bratje Piatnik, Radeče, Sladkogorska tvrdka lepenke in papirja, Sladkogora in Zagrebačka tvornica papir d. d., Zagreb lahko izdelajo z njihovimi v obratu se nahajajočimi sedmimi papirnimi stroji letno 1600 vagonov vsakovrstnih dokumentnih, risalnih, pisalnih, tiskovnih in ovojnih papirjev. S to produkcijo niso domača podjetja le v stanu kriti cele domače potrebe na teh vrstah papirja, temveč jim preostaja celo ena tretjina za izvoz. Upoštevaje to dejstvo, je po poročilih zagrebaških listov, sklenil odbor za promet z devizami in valutami pri Narodni banki v Zagrebu, da za uvoz papirja teh vrst iz inozemstva ne dovoljuje več nakupa deviz.

= Znižanje cen papirja. Zadnji porast dinarja na borzi je omogočil domači papirni industriji, da si je nabavila v teku zadnjih dni nekaj ceneje one surovine, glede katerih je navezana na inozemstvo. Smatrajoč za svojo dolžnost, da s tem okoristijo takoj svoje odjemalce, so papirnice cene svojim pridelkom že prilagodile novim cenam surovin. Tako so Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani kot vodeča tvrdka v tuzemski papirni produkciji določile svojim proizvodom s takojšnjo veljavnostjo pri novih naročilih izdatno nižje cene, ki so pri nekaterih vrstah papirja do 30% nižje od dosedanjih.

»Slovenčevca« glavnega urednika sem pred kratkim opozoril potom tiska, da je za laži moralno odgovoren on, čeprav jih piše kdo drugi. Dolžan je popraviti krivico, če je bila storjena z njegovo vednostjo, če ne pa — spoditi iz službe nesramnega lažnjivca. G. Smodej pa, ki je tudi posvečen katoliški duhovnik, ni čutil potrebe odgovoriti. Morebiti bodo imeli čitatelji »Slovenca« več čuta za resnico, zato se obračam na te, v kolikor jim pride »Naprej« pred oči, in jih prosim, naj vplivajo na svojega duhovnega pastirja, da se ne bo tako očitno kregal z resnico. Njegov »Slovenec« piše 28. nov., kakor da bi samo jaz in šele zdaj uvajal stanovanjski davek, ki ga je že pred 3/4 leta sklenilo 22 organizacij, med njimi tudi klerikalne... Stvarno se pa s takimi posvečenimi demagogi ne morem spuščati v debato. Kadar bo pa imel »Slovenec« urednike z večjo občutljivostjo, se lahko že o čem pomenimo. — »Naprejem« čitateljem moramo pa povedati, da je imel »Slovenec« 28. novembra pogum povedati, da je proti neposrednemu stanovu davku, čeprav lovi kot zastopnik »Zveze delovnega ljudstva« glasove tistih, ki hočejo vse posredne davke izpremeniti v neposredne. Seveda je to povedal v lažnjivi demagoški obliki, kakor da bi delal za — revne sloje. — Z. B.

Socialistična stranka kandidira v občinih Mežiške doline tovarniške delavce, rudarje, poljske delavce, majhne posestnike, najemnike, obrtnike in učitelje. Tako pravično razdeljenih mandatov po složi nima nobena druga stranka.

Dopisi.

Mežica. Delavstvo je v mezdnem glibanju in stoji pred težkimi boji. Po izvršenih občinskih volitvah bo tudi v tem oziru boljše, ker bo imelo delavstvo vsaj

občinski aparat v rokah, da bo če ne na ta pa vsaj na drugi način pripravilo rudniško gospodo do tega da bo respektirala delavno ljudstvo, vcepilo raznim krogom spoznanje da naši delavci niso kuliji, in da svinčena tla niso kolonija.

Kako dobiš koncesijo? Takole: imeti moraš denar kar pa še ni dovolj, biti moraš ugleden član klerikalne ali demokratske stranke in vedeti moraš za grehe župnika Raplna, Lahovnika in Brusa. Če vse te pogoje izpolniš, ti s koncesijo zamašijo usta in tako postaneš koncesioniran navijalec cen. Tisti, ki je goljufal pri njeni in drugi, ki je navijal cene živini — v svoj prid seveda — sta kandidata klerikalne stranke. Goljuhi in navijalci cen, svoji k svojim! Volite klerikalce!

Leta 1920, so dobili izplačano vojnno odškodnino v Mežiški dolini samo tisti, ki so jih predlagali klerikalci. Zakaj so dobili škodo poplačano samo klerikalci ne pa vsi, ki so škodo trpeli? Kdor ni dobil odškodnine, navioli socialistično listo, da ga ne bo več tepel klerikalni bič.

Črna. (Demagogija klerikalcev.) Klerikalni oblastniki so zasledovali tukajšnega kovača Petra Rakeša radi njegovega nemškega mišljenja pred vojno in med plebiscitno dobo; poskrbeli so tudi, da mu je bila opcija za Jugoslavijo odbita. Sedaj so na moža, ko je postal mehak, tako zmešali da trobi v klerikalni rog skupno s tistimi, ki so ga priganjali. Mi rečemo samo »oče odpusti mi, saj ne ve, kaj dela«, posebno ne tedaj, kadar strelja Kuharju za god.

Žerjav pri Črni. (Škandalozne razmere.) Tukaj imamo mlečnozobega inženirja Šinkovca. Ni se še ogrel in posušil v Žerjavu že je vrgel starega delavca Budna na cesto. Zda na vse načine trpinči delavke v zbiralnici, prepoveduje jim opravljati neodložljivo potrebo več ko dvakrat, nusti kuriti obrat v času ko stoj, tako da delavke zmrzujejo in bolehaajo. Vzgaia tudi pridno fašiste in nahruli delavce, ako njegove protežirane otročiče bolj ostro pogledaajo, drugič pa zopet zato, če jih nočejo videti. Mlademu inženierju bi mogoče izprememba zraka prav dobro prišla ker bi potem tudi ne prišel do kuriozne ideje, da naj mu »Bratovska skladnica« plača popravilo zob.

Dravograd. Pred tednom je imela narodna socialija shod oziroma gostilniški sestanek v Dravogradu. Napovedani poslanec Brandner ni prišel na krok, ker je moral najbrž zopet v Belgrad glasovat za volne kredite. Prepričan pa je bil tudi, da najde »Korumpirana zadruga demokratov in Slisarjev« itak pravi program, ki bo postavil narodne socialce zopet na noge. Razen praznih fraz in čenč je samo treba omeniti, da so bili vsi prisotni iako zadovoljni s čevkanjem razen enega, ki se je pridruševal da ne pusti blatiti naših izbornih ministrov.

Dravograd. Socialistična stranka bo prevzela po 10. decembru tudi našo občino v svojo upravo. Treba bo seveda še poprej izvesti revizijo, da bodo poplačale osebe, ki so naševale doslej proti volji ljudstva na škodo tržanov — vse, kar so zavozile. Režimovci so v tesnem objemu s klerikalno in narodno-socialno opozicijo, ker hočejo skupno še nadalje izžemati delavno ljudstvo. Opirajo se na svoje zasluge kakor n. pr. Kaizer, ki je bil do leta 1918, prav dober »Stidmarkovec«, sedaj pa je še bolj vnet narodniakar, ki bi najraši vse svoje sovrstnike trgovce uničil. Njemu enak bratec je g. Grisogno, ki se

je v svojem življenju toliko žrtvoval za narodnost, posebno še v zasedenem ozemlju, da je postal reven begunec, ki ima komaj par milijonov, katere misli vse žrtvovati za nas Dravograjčane, seveda na ta način, da bodo nastali iz milijonov desetmilijoni — zani. Radi tega je tudi nosilec kandidatne liste. Božji žegen pa preskrbuje polsvetnik Bernardi, ki je že svojčas sklepal lesne kupčije v cerkvi in se v dobrem spominu nanje vsak dan 77krat odkrije v smeri proti Sv. Križu. — Račune brezverski in verski kapitalistični trojci bo ljudstvo prekrizalo s tem, da bo volilo socialistično listo ki kandidira samo domačine, katerim je edino dobrobit ljudstva merodajen — ne pa polne malhe in verske sekte.

Mežica. Gerent Jakopič je nagovarjal mizarja Dobljšeka, da naj bodo za božjo voljo delavci boli skromni pri zahtevi mezd in da moramo pustiti Angležem malo več zaslužiti, da nam ne bodo ušli. Gerent je sočasno slamnati mož tukajšnjega župnika in je že svojočasno kot »predstavnik« klerikalne stranke ponudil odborniško mesto tajniku podjetja. Hlinavščina klerikalne stranke gre tako daleč, da ima v svoji črni organizaciji par trinov delavcev na drugi strani pa vabi kapitalista v občinski odbor, da bi bil bič za delavstvo še bolj izdaten.

Mežica. Pretekli mesec se je vršila javna dražba našega občinskega lova. Klerikalni mogotci so napravili dražbo na delavnik predpoldne v namenu, da jim pripade na ta način lov za kakih 2000 K. Božji služabniki so sukali, mlad učitelj pa je obrnil in pridno gonil ceno na 17.000 K. Ker je dotični učitelj »Sokol«, so se zakleli, da se bodo maščevali. To so tudi storili na ta način, da so pristale »Sokolov« na kolenih prosili, naj ž njimi skupno volijo proti socialistom.

Mušnik pri Črni. (Bedno stanje lesnega delavstva). Spomladi so si lesni delavci grofa Vincenca Thurna priborili v težkem boju 17% poviška. Tujec, oskrbnik Pleiner v Guštanju pa niti tega borbena poviška ni privoščil Francu Žagarju in Francu Samcu in jima še danes plačuje samo 45 K od m³. V kratkem času ju je grof ogoljufal na mezdi za 3000 K. Vzrok je ta, da lahko omenjeni Pleiner pašuje kakor nekda, ko se je štel za pruskega oficirja. Po surovosti je enak Pleinerju neki Urbančič, ki se pusti zmeriati za gozdarja. Ta človek je zgrešil poklic (krotitelja divjih zveri) in tako muči podrejeno mu delavstvo, da je že več delavcev zbolelo, kakor n. pr. sodrug Alojz Brezovnik. Po volitvah bomo stopili tudi tem gospodom na prste, da bodo vsaj občutili kaj boli.

Črna. Občina je hotela vzeti Lovru Kotniku v Črni stanovanje in mu vsiliti neko tujo stranko. To bi bilo baie zahvala Kotniku, da je iz usmiljenja vzel pod streho deklo župana, ki je pričakovala poroda in so jo v tem hudem času pahnili na cesto. Radovedni smo samo, če je bilo to delo župana ali tajnika. Občina ima vendar milijonske prebitke in bi bilo samo občini v prid ako bi imela stanovanjske hiše, ki so vsak dan več vredne, kakor pa suhi denar v klerikalni posojilnici, kjer zgublja vedno na vrednosti.

Črna. Jako pohvalno se moramo izraziti o naših obrtnikih, ki se ne pustijo voditi raznim fašistom za nos in vedo, da spada k delavnemu ljudstvu. Radi tega kandidirata na socialistični listi tudi dva obrtnika

Nosite zaradi
njihovih velikih
prednosti
PALMA

Kruh in pecivo vseh vrst

najboljše kakovosti peče

I. delavska pekarna
v Ljubljani, Kolezijska ulica 4

in ga oddaja

v Ljubljani in okolici v onih prodajalnah, ki so
označene s tozadevnimi napisi.

OBRTNA NAZNANILA.

... Prva mariborska ...
delavska pekarna v Mariboru,
Tržaška cesta št. 38, tel. 324,
priporoča
dober kruh in žemlje.

Prva produkt. zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in
ženske po zmernih cenah in
dobre kakovosti.

Gostilna „LJUDSKI DOM“

== Maribor ==

Ruska cesta št. 7
priporoča
izbornu kuhinjo in pijačo.

... N. BRUNO MILJANIČ ...
tovarna kandičev in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tržaška ulica 4.

25 CELJE 25

Marija Baumgartner.

Velika zaloga vsakovrstnega
novega pohištva
domačega in tujega izdelka.
Divani, madraci, pernice, odeje.
Kompletne opreme za novoročence.
25. Samo v Gosposki ulici. 25.
Zmerne cene! Delo solidno!

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki.

Zoaz

Telefon 365. Brzojavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun št. 10.473.

Zimska sezona!

Lasni izdelki!

Manufaktura - Moda - Konfekcija

Drago Schwab

Dvorni trg št. 3

Ljubljana

Dvorni trg št. 3

priporoča specijelno sezonske izdelke, kakor zimske suk-
nje, raglane, modne in športne obleke, usnjene suknjiče
in raelane (za avtomobiliste), čepce, zimsko perilo itd.

Izdelava po meri v lastnem modnem salonu.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja

iz slovenskih premogovnikov

večinski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.

Kons. društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.
Brzoj. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilni oddelek

naznanja, da je s 1. novembrom 1922

zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na 6%

za vloge proti četrtletni odpovedi . . na 6½%

za vloge proti polletni odpovedi . . na 7%

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadrugre!
Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico!